

„A helyes reklám a gazdasági élet lelkiismerete” — mondotta Luther volt kancellár

Berlin, augusztus 15. — Azoknak a fényes ünnepeknek, amelyeket a köztársasági Németország a weimari alkotmány tizedik évfordulója alkalmából vasárnaptól kezdve rendez, egyik legkimagaslóbb eseménye a reklámkiállítás és ezzel kapcsolatban az International Advertising Association, azaz a hirdető-közvetítő szövettségének a világkongresszusa. A reklám ma már a gazdasági élet: a termelés és kereskedelem legszámottevőbb tényezői közé tartozik s mindinkább tekintélyes iparrá fejlődik Európában is, miután Amerikában vezetőszerephez jutott és az emberek millióinak ad közvetlen foglalkozást. A berlini reklám-expozíció bemutatja mindazt, amit a kontinensen legfejlettebb német hirdető-ipar eddig produkált, emellett azonban a leg gondosabban összeállított egységes képét adja az egész nemzetközi reklámszolgáltatásnak is és teljes visszatekintést nyújt a hirdetés és reklámozás múltjára.

A kiállítás szombaton délelőtt 11 órakor nyílt meg a mintavásárok területén épített „ó-városban”, amely kontrasztos hátteret képez a modern anyaghoz, a rádió-mikrofonhoz és a sürgő-forgó film-fényképezéshez. A megnyitási gyűlésen résztvettek a német birodalom politikai, gazdasági és szellemi életének reprezentáns személyiségei és husz állam szakszövettségének a képviselői. Amerikából másfélszeres hirdető szakember érkezett vendégként és a világkongresszusra kiküldött gyámán a német fővárosba. A megjelentek sorában ott lehetett látni Löbét, a Reichstag elnökét. Severing belügyminisztert, Luther és Scheidemann volt birodalmi kancellárokat, Zörgiebel rendőrfőnököt és Böss főpolgármestert, aki elsőnek üdvözölte a vendégeket, kifejezve azt az óhaját hogy a kiállítás az idej „reklám-év” eltelével is megmaradjon, minthogy hatalmas jelentősége van gazdasági és általános kultúraszempontból. Utána a Hágában tárgyaló dr. Curtius birodalmi gazdasági miniszter helyett von Guérard igazságügyminiszter beszélt s üdvözölte a résztvevőket a birodalmi kormány részéről.

Németország — hangoztatta a miniszter — a súlyos jövátétek terhek miatt rá van utalva arra, hogy termékeivel újra visszahódítsa a világpiacot s ebben a törekvésében egyik leghatékosabb fegyverének a reklámot tekinti, amelynek nemcsak üzleti, hanem óriási társadalmi nevelő-hivatása is van.

A külföldiek nevében Mr. Hodges, az International Advertising Association elnökségének tagja szólt fel s Amerika elragadtatással tolmácsolta a német reklám-munka fölött.

Ezután megkezdődött a kiállítás megtekintése. A német alapossággal összeállított anyag nemcsak magának a reklámtanításnak a szűkebb felfedését, hanem általában egész gazdasági kultúránk fejlődését tükrözi vissza a tanulságosabb a legátfogóbb gazdaság-történeti munkánál is.

Minden nap új programja is van a kiállításnak, amennyiben Németország kimagasló közgazdasági tartanak előadásokat a reklámmal kapcsolatban. Vasárnap Luther v. kancellár beszélt, méltatva a reklám jelentőségét. Előadásának legjellemzőbb mondata az volt, hogy a helyes reklám a gazdasági élet lelkiismerete. Tegnap délután Oswald egyetemi tanár, a Nobel-díj nyertese tartott felolvasást ugyancsak a reklám közgazda-

sági szerepéről és erejéről. Emellett számos külföldi is méltatta a kiállítás jelentőségét.

A kiállítást, amely egy külön városkát képez, óriási tömegek látogatják, miután

Agyvelőkivonat mint megfiatalítószert

Steinach és Haberlandt szenzációs kísérletei

Bécs, augusztus 15. — Steinach professzor, aki híres megfiatalítási módszere óta újabb munkáival nem igen foglalkoztatta a nyilvánosságot, most ismét hallatlanul érdekes kísérleteket folytat.

Steinach a bécsi biológiai kísérleti telepen dolgozik most. A kísérlet lényege: állati agyvelőből extraktumot készít, amelyet azután állatok testébe fecskendez és az injekció hatására ezeknek az állatoknak az idegműködésük fokozódik. Tulajdonképpen már 1910-ben kezdett ezzel a kérdéssel foglalkozni Steinach. Akkoriban békákkal folytatott kísérleteket. A tudós a him békák csiramiagyvelőit eltávolította néhány hónappal a párzási időszak előtt. Megfigyelte, hogy amikor a párzási időszak megjött, ezek a békák teljesen hidegen viselkedtek a nőstényekkel szemben.

Mikor azonban más — egészséges — békák csiramiagyvelőjét fecskendezte be a megoperált békák testébe, ezek ismét teljesen normális életet éltek.

Most, legújában ismét foglalkozik ezzel

ez a praktikus németeknek nemcsak gyakorlati hasznát, hanem sok vonatkozásban pompás mulatságot is nyújt. Az első reklámok, valamint azok a hirdetések, amelyek a humoron át igyekeznek felhívni a figyelmet egyes árucikkekre, élvezetesebbek a legmagkapóbb könyvek-nél is és valóságbeli illusztrációt nyújtanak az olyan regényeknek, mint a híres „Soll und Haben”, „Buddenbrooks” és „Forsythe Saga”.

a problémával Steinach. Most azonban már nem csiramiagyvelőket, hanem agyvelőkivonatot fecskendez a békák testébe és ez is a legkitűnőbb eredményekkel jár.

Steinach nyomán most Haberlandt professzor az innsbrucki egyetem híres tanára is foglalkozik ezzel a kérdéssel. Haberlandt agyvelő-extraktummal oltott be vizibékákat és ezek az állatok az injekció hatása alatt csodálatos változásokon mentek át.

A békák rendkívül jókedvűkké, mozgékonyakká váltak. Ha ülnek, feltűnően egyenesen tartják magukat, mintha büszkék lennének valamire. Az extraktumot rendszerint a nagyagyból készíti Haberlandt, de ugyanilyen hatást ér el az agyvelő más részeiből, sőt a gerinevelőből készített kivonatokkal is. A tudós most majd említi ismét ismét folytat hasonló kísérleteket, amelyeknek eredményét esetleg majd a beteg emberek gyógyításánál is értékesíteni fogják.

A nők soványító kurája mezőgazdasági válságot okozott

Amióta a karcsúság a női szépségideál, a világ lisztfogyasztása jelentősen csökkent. Egy magyar közgazdász érdekes megállapítása

Budapest, augusztus 15. — Azok a hölgyek, akik minden szépséget ma a soványságban látnak, nem is képzelik, hogy soványító kuráik milyen szoros összefüggésben vannak a világválsággal, melynek a mezőgazdaság terén tanui vagyunk. Dániel Arnold, a kiváló magyar közgazdász feltűnést keltő tanulmányoztatott irt egy német közgazdasági lapba a mezőgazdaság válságáról, amely Amerikában nyolc év óta, Európában pedig hat év óta tart és amelynek abban van a lényege, hogy a gazda gabonáért és husallatáért jelentősen kevesebb csereáru iparterméket kap mint a háború előtt.

A válság okait Dániel nemcsak az általános elszegényedésben látja, hanem

abban a nagy átalakulásban is, amely az emberek táplálkozási rendszerében végbement. A modern orvostudomány azt tanítja, hogy a vitamintartalmu növények: a tej, a tojás és zöldségfélék azok amelyek az egészséges élet feltételei, nem pedig a hus és a tészta. A hus és liszt előállításához azonban sokkal nagyobb területek művelése volt szükséges, mint amint az ezek az élelmiszerek megteremnek, hiszen a régi életmódhoz szokott ember eltartásához fejenként 1.5 hektár szántó, rét és legelő kellett, míg a mai táplálkozási rendszer mellett egy ember szükségletét 0.25 hektár is megadja. Ehhez járul még a női szépségről alkotott képzetek megváltoztatása is.

Amióta a soványság számizte Rubens szép asszonyideálját, a lisztfogyasztás jelentősen csökkent, amit a tudós azal igazol, hogy amíg 1926-ban csak 156 kg. jutott a fogyasztásból egy személyre, 1923-ban még 175 kg-ot fogyasztott egy ember.

Amerikában nincsen gabonahiány, más oka tehát nem lehet a lisztfogyasztás fejenkénti csökkenésének, mint a változott táplálkozási rendszer és az asszony karcsúsági törekvése. Dániel professzor ott lyukad ki fejtegetéseivel, hogy az agrárválság leküzdésére a gabonatermelés helyett a tej, tojás és zöldségtermelésre kell áttérni, aminek helyességét az is bizonyítja, hogy azok az agrárállatok, melyek ebben az irányban haladnak, mint Hollandia, Dánia és Belgium, az agrárkrízist egyáltalában nem érzik.

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejtért kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban.

Széhhámosság autóbalesetekkel el Amerikában

Amerika egyik nagy városában, az előkelő negyed egyik uccájában az egyik esős estén nagy csoportosulás támadt. A csoport központja egy luxusautó volt, előtte jölkötözött, fiatal hölgy fekszik az ucca saráiban, eltört esernyővel. Szemmeláthatóan autóbaleset történt. A tömegből kibukad a sofőr, aki megpróbálta a tényállást. Mindjárt akad két férfi, aki mindent tud és készséggel tanulmányozza. Az autót tulajdonosa előkelő külsejű, idősebb ur, szemmeláthatóan kényelmelentül érzi magát a kínos helyzetben. Ő csak annyit tud, hogy mikor az autó a sarkon befordult, farenységét halott. Az áldozat „fájdalmakat érez, különösen a hátában”, de nem kívánja, hogy kórházba vigyék, lakására óhajtat menni s kéri hogy orvosát értesítsék, hogy látogassa meg. Az autótulajdonos felezárlótha hogy hazaviszi, készséges kezek boemelik az autóbá s elrobognak. Egy órával később nagy tanácskozás folyik az „áldozat” elegánsan berendezett hálószobájában. Ott van egy orvos, egy ügyvéd és természetesen két tanu. Együtt beszélnek meg a teendő lépéseket, amelyeknek passzív hőse az autótulajdonos. Megjegyzendő, hogy az „áldozat” egyáltalában nem került érintkezésbe az autókerekeivel, a tanuk büntársai voltak, orvost pedig könnyű találni Amerikában, aki pénzért mindenhez segédkezést nyújt. Az orvos látletet vesz fel a kívánt sürületről, a két tanu pedig megesküszik, hogy a sofőr a hibás.

Ezek az esetek Amerikában az utóbbi időben nagyon elszaporodtak. Az esetek többségében az autótulajdonost sikerült valami egyezsége rábírnai. Amely esetekben pedig nem sikerül az egyezség, nyugodtan a bíróság elé viszik a dolgot. Amerikában az ilyen esetek felett esküdtbíró-ság dönt és az esküdtek határozzák meg a kártérítés összegét is. Az amerikai nőruralom mellett igen ritkán fordul elő, hogy egy csinos hölgy üres kézzel menjen el a bíróságtól. Az utóbbi időben már 50 000 dolláros kártérítést is állapítottak meg.

Nemrégiben Csikágóban lepleztek le széhhámosságát, amely kilenc amerikai nagyvárosban folytatta üzleleit. Két év alatt 225.000 dollárt zsákmányoltak össze, részben megkötött egyezségek, részben pedig bírósági ítéletek útján. Csak amikor már 22-edeszer ismételték meg kisdéd játékaikat, érte utol őket a törvény keze. Az utóbbi években ezek az üzelmek roppant nagy arányokat öltöttek és szakértők szerint a biztosító társaságokat 15 millió dollárral károsították meg. Csak aránylag ritkán sikerül az ilyen bandát leleplezni és ártalmatlanná tenni.

— Örökre diszkvalifikálták az Amerikába szökött futballistákat. Barcelonából jelentik: A FIFA kongresszusa bizottságot küldött ki, hogy az vizsgálja meg a szerződéses Amerikába távozott futballjátékosok ügyét. A bizottság vasárnap tálrot ülést, amelyen határozati javaslatot hozak. A javaslat szerint örökre diszkvalifikálják azokat a játékosokat, akik Amerikába szökönek. Kegyelemre csak az eszben számíthatnak, ha az anya szövettségük ilyen irányu előterjesztést tesz. A bizottság a kongresszus legközelebbi ülésén tárgyszi elő a javaslatot, amelyet a jelek szerint el fognak fogadni.

— Letartóztatják a perzsa sah fivéréit, mert merényletet terveztek a sah ellen. Párisból jelentik: Teherani jelentés szerint ott több letartóztatás történt, miután a hatóságok rájöttek arra, hogy a perzsa sah ellen merényletet készítettek elő. A letartóztatottak között van Nesrat dawlesi hereg is, az uralkodó testvére öccse és a kormány egyik tagja. A letartóztatottakat hadbíró-ság elé állítják.

Hirdessen az Uj Keletben

Élő klasszikusok illusztrált könyvecské a ma élő írók arcképeivel
INGYEN küldi kérésre **LEPAGE**

Péntek, 1929 augusztus 16.
nemz
Kolosvá
játsszik, am
igazgatója.
nem zsufo
Vajjon mi
nagy atral
Egzotikus é
műsor nivó
szokásos cí
robotamuta
közönséget
tán el is úz
ban, alkalm
rejtettebb é
vák igazga
érzékkel az
magyar és
bázította e
A műso
mintegy m
sok töltik k
élelmes cir
olyan nemz
bolga nemz
akiknek a
részének ö
beje, hanem
zó párokat
hangulatot
riul. Egymá
birkozót a
csak a ron
val, mégpe
nokival.
A cirkus
akadhatnak
voljeitásain
jegyüket. E
szük körbe
és ugyancs
ból is kivés
melyen k
saikkal és
ban elszór
szórakozási
és minden
toan ható i
valamint a
mérkőzéséb
a része po
esimál és o
tatja magá
kuszban há
vénykönyvt
Legutóbb
eme rétegé
lenné vált
mácsolása.
kezdett, ho
vü bejelent
tyülés és n
a konfrans
cirkusz egy
tésére adta
nincsen eg
azt, amit e
dotta el.
Nincs szük
Ott magya
vagyunk é
és hasonl
Amikor pe
szembe Ro
közönség h
ellen fordul
Krateyl
még embe
jót lehet k
megkapta
kat, kidaga
embereket
pénzt. Saj
nak még a
kiülésére s
be. Nemze
nálai — n
adat, de m
Ugy gond
minden ok
ponton a
nak még a
egy ceshsz
mánok, má
téséből va
menjen Cs
ba röhögjő

Hirdess

Krateyl ur "nemzetiségi" cirkusza

Kolozsváron egy idő óta egy cirkusz játszik, amelynek egy cseh-szlovák ur az igazgatója. A cirkuszt minden este csaknem zsúfolásig tölti meg a közönség. Vajjon mi vonzza ide az embereket? A nagy attrakciók, amiket itt látni lehet? Egzotikus állatok? Ilyenek nincsenek. A műsor névjegyében nem megy túl a szokásos cirkuszi számokon: néhány akrobatamutató, tánc és buffók. Ami a közönséget ide vonzza, de a jobbakat aztán el is űzi az: hogy itt, ebben a cirkuszban, alkalmat adnak a közönségnek legrejtettebb érzéseik kiélésére. A cseh-szlovák igazgató ur ugyanis raffinált üzleti érzekkel az egyesekben lappangó román-magyar és a román-zsidó ellentétekre bázisozta ezidei romániai turnéját.

A műsor második részét ugyanis mintegy másfél órán keresztül birkozások töltik ki. Vajjon kiket enged össze az élelmes cirkuszigazgató? Korántsem az olyan nemzetek — tehát holland, svájci, belga nemzetek — reprezentáns birkozóit akiknek a mérkőzésben a közönség eme részének ösztönei nem kapcsolódhatnak bele, hanem úgy válogatja meg a birkozó párokat, hogy azok megfelelő izgató hangulatot teremthessenek a porond körül. Egymásnak eresztik tehát a román birkozót a magyar birkozóval és ugyan-osa a román birkozót a zsidó birkozóval mégpedig egyenesen Palesztina bajnokával.

A cirkuszi közönség körében mindig akadhatnak olyanok, akik a cirkusz vad világiatásainak kiélvezéséért váltják meg jegyüket. Ezeket igazolomba hozza a lovak szűk körben való döböntes végzetése — és ugyancsak ezek azok, akik a birkozásból is kivesszük maguknak azt a részt, amelyen közlekedési alkalmakkal, lódobogósaikkal és padcsapdosásokkal a legjobban elszórakozhatnak. Ennek az utóbbi szórakozásnak azonban igen kellemetlen és minden jóízű emberre visszatartóan ható ize van. A magyar és a román, valamint a román és zsidó bajnokok mérkőzéséből a cirkusz közönségének ez a része politikai és nemzetiségi kérdést csinál és olyan demonstrációkra ragadtatja magát, amelyek — ha nem a cirkuszban hangzanának el — büntető-törvénykönyvben ütköznek.

Legutóbb már odáig fajult a közönség eme rétegének viselkedése, hogy lehetlenné vált a műsorszámok magyar tolmácsolása. Mielőtt a konferanسیه bekezdett, hogy lefordítsa a román nyelvű bejelentéseket magyarra, éktelen fűtyülés és morgás kezdődött, amelyekben a konferanسیه szava teljesen elveszett. A cirkusz egyik alkalmazottja románul értesítéssel adta a zugolódóknak, hogy hiszen hiszen egyébről szó, mint arról, hogy azt, amit elsőnek román nyelven mondotta el magyarul is tolmácsolják, Nincs szükség rá! Menjének Szegedre! Ott magyarul hallják. Nagyromániában vagyunk és nem Magyarországon. Ilyen és hasonló kijelentések hallatszottak. Amikor pedig Palesztina birkozója állott szembe Románia bajnokával, ugyanez a közönség hasonló vehemenciával a zsidó ellen fordult.

Krateyl igazgató jól számított, vannak még emberek, akiknek silány ösztönét jól lehet kamatoztatni. Krateyl igazgató megkapta azt, amit akart: kipirult arcokat, kidagadt szemeket, botránnyra kész embereket — és főleg izgalmat és ezáltal pénzt. Sajnálatos, hogy mennyien vannak még akik bizonyos föjött indulatok kiélésére sietnek Krateyl ur műintézetébe. Nemzetiségi ellentétekből üzetet csinálj — nemcsak hogy nem kulturfeladat, de még egy cirkuszhoz sem méltó. Ugy gondoljuk, hogy a hatóságoknak minden okuk megvolna rá, hogy ezen a ponton a cirkusz ügyeibe beavatkozzanak még akik bizonyos elfojtott indulatok egy cseh-szlovák vállalkozó Erdélyben románok, magyarok és zsidók összeveszejtéséből vagyont szerezzen, aztán visszamenjen Cseh-szlovákiába és ott a markába rohogjon. (—)

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

A largeancai leprás telep betegei fellázadtak és csapatostul Ismailba szöktek

Az egyik leprás vasuton lasiba utazott. Csak nagynehezen sikerült a leprásokat a telepre visszazárolni

Bucuresti—Bukarest, augusztus 15. Az egész romániai sajtót bejárta annak idején az a hír, hogy a besszarabiai Largeancaban internált leprás betegek milyen lelkiismeretlen keztetésben részesülnek a közegészségügyi minisztérium részéről. A bukaresti lapok annak idején középkori rémregényekbe illő részleteket közöltek a leprások állapotáról. Ezeket a szerencsétleneket

internálták ebben a ma már országos hírre szert tett faluban anélkül azonban, hogy ellátásukról gondoskodás történt volna.

a falut köröskörül katonaság őrizi, hogy megakadályozzák ennek a borzalmas ragályos betegségnak a kihurocolását, a faluban pedig állati módra él egy egész kolónia leprás beteg.

Amint legújabb jelentésekből kitűnik a leprásbetegek erélyes lépésre szánták el magukat.

A tegnapi nap folyamán egy husz tagból álló leprás csoport elhagyta Largeancat és Ismailba mentek.

A városban leirhatatlan pánik keletkezett. Az emberek visszavonultak lakásaikba, az egész csendőrséget pedig

mozgósították annak érdekében, hogy a leprásokat a városból eltávolítsák. A leprások azonban ellenállást fejtettek ki úgy, hogy csak nehezen sikerült őket a városból eltávolítani.

A leprások azt a kérést terjesztették elő, hogy telepüket helyezék át Tichinesi Tulceaba, ahol nagyobb mozgási szabadság adódik számukra. Kiderült később az is, hogy a telepről egy leprás megszökött. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy az illető vonatra szállt és lassig váltott magának jegyet. A beteget sikerült is rövidesen Iassiban kéregetés közben elfogni.

A petrillai primár letartóztatta Lupu volt minisztert és kíséretét

A volt munkaügyi miniszter kellemetlen választási kalandja a Zsilvölgyében

(Bucuresti—Bukarest, augusztus 15. Az Uj Kelet tudósítójától). — Kellemetlen kalandban volt része Lupu volt munkaügyi miniszternek, aki Florea, Brudaru és Pohrota volt képviselők, valamint Mavrodin tanár és Livezeanu mérnök kíséretében választási kortesutón járt a Zsilvölgyében. Lupu pártja részt akart venni a hunyadmegyei pótválasztásokon

és a párt vezérkara ezért autón bejárta a Zsilvölgyét is. Amikor Lupuék autója Petrilla bányaközségbe ért, Balea primár csendőrökkel feltartóztatta az autót és a csendőrök szuronyt szegeztek a megrémült politikusok mellé. Lupu minden tiltakozása ellenére a primár elrendelte a csendőröknek, hogy kutasák keresztül az autót és személyi motozásnak vetette

alá az autó utasait. Végül is a primár minden törvényes alap nélkül parancsot adott a csendőröknek, hogy Luput és kíséretét tartóztassák le és csak néhány órai fogvatartás után helyezte szabadságra a politikusokat. Lupu személyes szabadságának megsértése miatt egyenesen a kormánytól fog tiltakozni.

Rozvan prefektust felfelé fogja buktatni a kormány?

A tegnapi minisztertanácson állítólag csak Vajda belügyminiszter mentette meg a hunyadmegyei prefektust az azonnali elbocsátástól

Bucuresti — Bukarest, augusztus 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Mai számban közölték a tegnapi minisztertanácsról kiadott hivatalos kommuné. két, amely szerint a lupényi eseményekről személyesen akarja áttanulmányozni a lupényi eseményekről szóló jelentéseket. E hivatalos kommunéjünké szemben a ma délutáni Alevorul arról ad hírt, hogy a tegnapi minisztertanács érdemben is leargyalta a lupényi ügyet. A lap szerint az összes jelntése egyöntetűen Rozvan prefekusban látják az eseményey okozóját. Az Alevorul ha-

tározottan állítja, hogy egyedül Vajda miniszter erélyes állásfoglalásának volt (tulajdonképpen) hogy a miniszter tanács nem határozta el a prefektus azonnali elbocsátását.

Vajda miniszter védejmébe vette a koncentrikus támadások ellen Rozvant aki szerinte a legjobb erdélyi prefektus. A belügyminiszter szerint képtelen ség egyedül a prefektust felelőssé tenni a lupényi eseményekért és ha most ejnözditának állásából, akkor a közvélemény előtt állandóan egy szereplőnek, mint az augusztus hatodik események

főrendezője. Ez az eljárást nem érdemelné meg Hunyadmegye prefektusa, aki intakt es korctkt tisztviselő és akit személyében semmitestire sem lehet felelőssé tenni az eseményekért. Vajda beszédentk hatása alatt a minisztertanács úgy határozott, hogy más megoldást fog keresni, a döntést ezért halasztották el péntekre, amikor is az Alevorul szerint előreláthatólag úgy fognak dönteni, hogy Rozvan prefektust elhelyezik a megye éléről, de magasabb állásba nevezik ki.

Három év mulva elmeógyógyintézetben bukkantak rá egy bukaresti zsidó lányra, aki egy görög leánykereskedő hálójába jutott

(Bucuresti—Bukarest, aug. 15. Az Uj Kelet tudósítójától). A bűnügyi regények szokásos szenzációs fordulataiban bővelkedő az az esemény, amely Bukarest társadalmi köréit jelenleg izgalomba tartja. A detektívdrámába illő esemény középpontjában egy bukaresti előkelő zsidó családi leánya, névszerint Sternblum Gizella áll, aki három évvel ezelőtt egy szép napon eltűnt szülei lakásáról s akit a rendőri nyomozás, bár a legteljesebb apparatussal folyt, sem tudott kézrekeríteni.

A főváros detektiv-testülete is az egész országban nyomozott és kereszte Sternblum Gizellát, de mindn fáradozása hiábavalónak bizonyult. Végülis lemondtak arról, hogy megtalálják. Csodálatos véletlen folytán azonban a mai napon sikerült Sternblum

Gizellára ráakadni — az egyik fővárosi elmeógyógyintézetben.

A véletlen ezuttal Sternblum Gizella bátyjának idegbajában jelentkezett, mely a fiatalembert arra kényszerítette, hogy gyógykezelést vegyen az egyik fővárosi idegyógyintézetbe vonjon be. Alig pár napot töltött a fiatalember a szanatóriumban, amikor az intézet folyosóján szembetalálkozott Sternblum Gizellával, akiben minden kétséget kizáróan azonnal felismerte eltűnt hugát.

A leány, aki már csaknem három éve van az elmeógyógyintézetben súlyos buskomorságban szenved, ennek ellenére is azonban sikerült megtudni tőle, hogy három évvel ezelőtt, eltűnésének napján, egy görög leánykereskedő hálójába került, aki erőszakot akart elkövetni rajta. A fiatal leány a kétségbeesett

ellnlállás perceiben lelkileg olyannyira megrendült, hogy még a sötétlelkű kalmárnak is gemesett rajta a szíve és idegyógyintéztbe helyezte el gyógykezelést végezt.

Természetesen a görög leánykereskedő személye felől a lelkileg megbomlott leány nem tudott közelebbi felvilágosítást adni, annál is inkább, mert a leánykereskedő minden bizonnyal a történet után eltűnt a román fővárosból. A fiatal leány bátyja azonnal értesítette a rendőrséget arról, hogy hugát milyen körülmények között találta meg és miket tudott meg tőle a görög leánykereskedővel kapcsolatban.

A fővárosi rendőrség a leány és a leány bátyjának vallomása alapján azonnal megindította a nyomozást a görög leánykereskedő kézrekerítésére.

SPORT

A budapesti vízipóló legujabb eredményei

Németország—Franciaország 6:3 (3:2)
Svédország—Belgium 3:3 (3:1)
Magyarország—Anglia 9:3 (6:2)

(Budapest, augusztus 15. Az Uj Kelet tud.) A hatos vízipólótorna második napján a főerdeklődés a német-francia mérkőzés iránt nyilvánult meg. A németeknek sikerült revánsot venniök legutóbbi párisi vresögükért és mándvégig izgalmas küzdelemben győztek. A franciák játszottak stílusosabban a németek erőteljesebben.

A svéd-belga meccs az erőviszonyoknak megfelelő eredményt mutat. A svédok az energikusabbak, de a belgák jobban játszottak.

A magyar-angol meccs a favorit nagy győzelmével végződött, de a magyar csapat formája nem elégitette ki a közönséget. A tartalék Halassy nem tudott eléggé beilleszkedni az összjátékba. Az angolok szombat óta sokat tanultak és gyorsaságuk sok komoly pillanatot szerzett. A vezetőgól az angol Sutton lőtte a 35. másodpercen, egy perc múlva Német egyenlített, majd Halassy lö egy gólt. Ezután Német perccenkint ér el egy-gy gólt, míg a féldő utolsó gólját Halassy szerzi meg. Közben Sutton váratlan gólt lö Bartha hájójába. A második féldőben Homannai, Német és Halassy a magyarok, Sutton az angolok góllövője.

Pénteken szünnap van, szombaton a magyar-francia mérkőzés a főesemény.

A Haggibbor-Granicsárok mérkőzésén a Haggibbor szenzációs csapattal fog szerepelni. Az együttesben több új játékos fog játszani akik az ősz folyamán a Haggibbor első csapatának standard tagjai lesznek. A mérkőzés iránt nagyfokú érdeklődés nyilvánul meg.

Románia—R. M. S. 9:0 (4:0).

A Wacker győzött Nagyváradon is. Wacker—Törekvés—Nac kombinált 2:1 (0:1).

Nagyvárad tudósítónk jelenti: A líres bécsi csapat ma mutatkozott be Nagyváradon és igen szép játékban, izgalmas mérkőzés után a legkisebb gólarányban győzte le a nagyvárad kombinált csapatot.

10 könyv 100 lejért.

Az UJ KELET könyvosztályának olcsó könyvsorozata.

Knut Hamsun: Őzi csillagok (Regény). 104 lap.

Révész Béla: Orkán. (Elbeszélések). 108 lap.

Forró Pál: Királyi szeretők. (Elbeszélés k). 90 lap.

Dr. Pfeifer Zsigmond: Hipnozisz és szuggesztió. 88 lap.

Perfal: Bűnhődés. (Reg.) 160 lap.

E. Mitchell: Összeesküvők. (Regény). 172 lap.

Könyv Ady Endréről. 136 lap.

A köztársaság Pompadourja. (Híres bűnesetek) 80 lap.

Hedensgerna A.: Jönsson emlékei. (Regény). 88 lap.

Nagy Imre: Zsidó viccek és anekdoták gyűjteménye.

A tíz könyv ára 100 lej és megrendelhető az UJ KELET könyvosztályában. (Utánvét 12 lej portóköltség.)

Hirdessen az Uj Keletben

Matrózok kifosztottak, agyonverték és a tengerbe dobtak kubai kivándorlókat

Erre a sorsra jutott egy amerikai detektív is, aki a hajón le akarta leplezni az embercsempészt

Newyork augusztus 15. — Szörnyű felfedezést tett az amerikai rendőrség, amely a texasi partokon ellenőrizte az idegenek jogtalan bevándorlását. Kuba és Texas között virágzó embercsempészt folyik s a rendőrség gyanúja már hónapok óta a „Del Irio” nevű motorosra irányult, műtán különböző jelekből arra következtetett, hogy ez a motoros csempészi be az Egyesült Államokba a kubai kivándorlókat.

A motorost több ízben megállították és átkutatták de sohasem alálak elrejtett utakat. Végül arra a gondolatra jöttek, hogy egy amerikai detektívet küldtek Kubába, akinek azután sikerült felváltani magát a „Del Irio” titkos utasai közé.

A detektívvél együtt 11 kivándorló volt a motoroson. Alighogy a Del Irio elhagyta a kubai vizeket, két amerikai csatahajó a motoros üdözésére indult és megállította.

Ismét átkutatták a hajót, de megint nem találtak egyetlen kivándorlót sem, sőt maga a detektív is nyomtalanul eltűnt. Most már erélyes nyomozás indult amely végül arra a szörnyű megállapításra vezetett, hogy a „Del Irio” matrózai a kubai partok elhagyása után agyonverték a kivándorlókat, kirabolták őket, majd holttestüket a tengerbe dobták.

Ez a sors érte az amerikai detektívet is. A „Del Irio” marózái fölött az amerikai törvénysek fog itélkezni.

Az Európa-repülők megérkeztek Páris repülőterére

A zsüri még nem készült el az eredmények osztályozásával

Páris, aug. 15. Az európai körrepülőverseny résztvevői csütörtökön délután egymástán érkeztek meg a Páris melletti orly-i repülőterre.

Az első repülő felháromkor jelent meg a repülőtér fölött, majd egymásután tünt fel a többi repülő is, de az ellenőrző bizottság csak három órákor kezdte meg működését és ezért a repülők jóideig a levegőben maradtak.

Pontosan délután három órákor a zsüri végre jelt adott a leszállásra, mire négy és fél perc leforgása alatt tizennyolc repülőgép szállott le.

Rövid időközökben az első gépeket

még öt pilóta követte, akik között elsőnek az olasz Bottala szállott le, Carberi és Miss Spooner az elsők között voltak, akik földet értek. A pilótákat a repülőteren a francia Aero Club bizottsága fogadta és a parancsnokság épületében bankettet rendeztek a versenyzők tiszteletére.

Az eredmények osztályozásával idáig még nem készült el a bizottság, miután nem az érkezési sorrend a döntő, hanem hogy mennyi idő alatt tették meg az utat az egyes résztvevők, már pedig ennek megállapítása hosszabb időt vesz igénybe.

Az erdélyi Mizrachi kiírta a máramarosszigeti konferenciára a választásokat

(Oradea-Nagyvárad, augusztus 15. Az Uj Kelet tudósítójától). — Az erdélyrészi mizrachi szervezet ezidén Máramarosszigeten, tartja augusztus 25-én országos konferenciáját. A konferenciára az előkészületek már eddig is serényen folytak, az előkészítő bizottság egyik legutóbbi váradai gyűlésén pedig a delegátusok választása, illetve jelölése ügyében hozott határozatot. A határozat a világszervezet executívájának felhatalmazása alapján történt. A jelölések és választások

ügyében a váradai központ felhívást tett közzé, amelyben pontosan megállapítja a konferencia delegátusainak számárányát.

Minthogy a mizrachi-sékel megszünt, — mondja a felhívás — és a sékelek alapján a delegátusválasztás technikai akadályokba ütközött, ennél fogva a helyi csoportok által kiküldendő delegátusok számárányát az előkészítő bizottság becslése alapján állapította meg. A megállapítások szerint a következő szám-

Buziás-gyógyfürdő (Románia, Naueim.)

páratlan szénsavas, radioactív, sós-vasas forrásvizekkel. Biztos gyógyhatás szervi, elhízásos érlelmeszedéses szív- és vérkeringési zavaroknál. Vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén. Női betegség, a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezők nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc.) esetében a legjobb eredménnyel. Természetes szénsavas, sós-vasas fürdő ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kitanó konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árakkal. Uj, modern uszoda napfényes stranddal. Fürdőidény május 15-től október 1-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő R.-T. Fürdőigazgatóság Buziás. (Bánát.)

Schwartz Menyhértné zsidó leánynevelő intézete (internátusa) Oradea, Strada Brațianu (Szaniszló-ucca) 13. sz.

Szilágyi Adolf tanár zsidó fiuinternátusa Oradea, Str. Delavrancea (Ritoók Zs.-ucca) 17. sz.

Felvételnek bennlakó és bejáró növendékek Komoly érdeklődőknek prospektust küldenek.

arányban tehető jelölések, illetve ilyen számban választhatók a delegátusok: Nagyváradon (10 mizrachi, 6 zeiré), Kolozsváron 6 mizrachi, 5 zeiré, 3 zeirót, Szatmáron 4 mizrachi, 5 zeiré, 2 zeirót, Szilágycsechen 2 mizrachi, 2 zeiré, 2 zeirót. Nagybányán 2 mizrachi, 2 zeiré, 1 zeirót. Temesváron 2 mizrachi, 2 zeiré, Marosvásárhelyen 2 mizrachi, 2 zeiré, Szászrégen 1 mizrachi, 1 zeiré. Bánffy-hunyád 1 mizrachi, 2 zeiré. Dés 2 mizrachi, 2 zeiré. Nagysomkut 1 mizrachi, 1 zeiré. Égerhát 1 mizrachi, 1 zeiré. Szilágyosomlyó 1 mizrachi, 1 zeiré. Margitta 1 mizrachi és 1 zeiré. Felsőbánya 1 mizrachi és 1 zeiré. Zsibó 2 mizrachi és 2 zeiré. Ermihályfalva 1 mizrachi, 1 zeiré. Székelyhid 1 mizrachi, 1 zeiré. Egeres 1 mizrachi, 1 zeiré. Telegd 1 mizrachi, 1 zeiré. Tinka 1 mizrachi. Bihar 1 mizrachi. Sülelmed 1 mizrachi, 1 zeiré. Nagykároly 1 mizrachi, 1 zeiré.

A felhívás kéri az összes helyi csoportokat hogy delegátusaik részére állítsák ki a megbízó levelet és közöljék a delegátusok neveit a máramarosszigeti Mizrachi irodával (Str. Dr. Ilie Maris 48). és pedig haladék nélkül.

Szervezetlen csoportok, vagy egyének, akik hívei a mizrachi eszmének, amelyben az említett városokon kívüli helyeken laknak, igényt tarthatnak konferenciális képviseletre, de ebbeli szándéukat legkésőbb e hó 19-ig tartoznak bejelenteni a máramarosszigeti Mizrachinál. A delegátusok fogadtatásáról és elhelyezéséről a konferencia a legmesszebbmőnően gondoskodik.

Remarque könyvét olvasta Poincaré a szenatóriumban

Páris, aug. 15. Poincaré volt miniszterelnök szerdán délelőtt elhagyta a szenatóriumot, ahol a sikeres operáció után két hétig feküdt. A volt miniszterelnök minden segítség nélkül jött le a szenatórium udvarára, ahol már várta autómobilja.

A szenatóriumból egyenesen lakására sietett. Orvosai tanácsára körülbelül még egy hónapig nem fog kijárni. Szeptember 16-án vagy 17-én a volt miniszterelnököt újból megoperálják.

Poincaré a szenatóriumban is a legnagyobbn figyelemmel kísérte a politikai eseményeket és szokott napi munkáját is elvégezte. Estéit Remarque híres könyvének, „Nyugaton a helyzet változatlan”-nak olvasásával töltötte.

Ingyen kapja mindenki a Calauza — Utmutató augusztusi számát. Tartalmazza az összes vasuti és autóbussz menetrendeket, állami, megyei és városi közhivatalokat. Kolozsvár ismertetését, elsőrendű specialista orvosok címét és a legjobb beszerzési forrásokat. Megtalálható az összes éttermekben, kávéházakban, vendéglőkben, borbély és manicure szalonokban, orvosok várószobáiban és a menetjegyirodáknak. Kerje minden szálloda portásánál.

Nagyváradon teljes ellátásra elfogad kislóslányt, fiút, vagy hivatalnoknőt

fürdőszoba- és zongorahasználattal, balkonos, utcai szobába izr. uricsalád. Cim: Özv. Berger Antalné Oradea, Str. Cantemir 42., I.

Utazók! BERKOVICSNE

vendéglője magnagobbitva Oradea, Str. Nicolai Iorga 19. Zsidó- és Mérsékelt árak. Kitanó házikonyha

Péntek
a Je
A Cio
(Zürich, tudósítóját már távirat a Cionista pal ezelőtt amely 12 e szenvedélyt kellett félbe meggyezés tekintetében dásra jutni fog állani. az összes Sacher, ak benn mara ciós vezető is Weizman ál. Tegnap Jewish Ag szusa. Az zött zajlott mintegy 30 részi az ül W Lo Weizman ramutatott lentőségere, reprezentál letbe, amek vetség mar ban meg te Az ujonnan gével az u nyabban és resztülvihet Sir Herb Palesztina ben kifejte kétségtelen brit kormá nyilatkozot nak egyik Louis M biró tartott és nem con Felix War elégedését jött. Ein besz Einstein parentálta kijelentette első, aki n való kiutat és percekig kének. Az ne Lord Me Jewish Ag hogy ez ne a világnak ménye. Lec vezér anna jezést, hogy demokrata sermann, nak vélem fogja teren tott egység örömeinek Palesztina- pet egység A nemci után a Zs Ussischkin Megindult vánságána mindazt, a cionistától Sokolow á tartott hos volt a velej

MEGNYILT a Jewish Agency alkotmányozó kongresszusa

A kongresszus nemcionista delegátusai hitvallást tettek a Palesztina-munka mellett. Einstein professzor kegyeletes szavakkal parentálta el a kongresszuson Herzl Tivadart

A Cionista Világszervezet új Executívájában képviselve vannak az összes cionista pártok

(Zürich, augusztus 15. Az Uj Kelet tudósítójától). — Amint azt az Uj Kelet már távirati tudósítás alapján jelentette, a Cionista Világszervezet néhány nap pal ezelőtt véget ért. A legutolsó ülésen, amely 12 óra hosszat tartott, hosszú és szenvedélyes vita után, amelyet többször kellett félbeszakítani kompromisszumos megegyezés történt az Executívé tagjai tekintetében. Sikerült arra a megállapodásra jutni, hogy az Executívé 13 tagból fog állni, amelyben képviselve lesznek az összes cionista pártágyalok. Dr. Sacher, akit ismertesen élesen támadtak benne marad az Executívében. A koalíciós vezetőség élén, mint eddig, továbbra is Weizmann Chaim és Nachum Sokolow áll.

Tegnap délután nyílt meg a kibővített Jewish Agency alkotmányozó kongresszusa. Az ülés imponáló külsőségek között zajlott le a világ minden részéből mintegy 3000 delegátus és vendég vett részt az ülésen.

Weizmann Herbert Samuel és Louis Marshall a tribünön

Weizmann Chajim üdvözlő beszédében rámutatott annak a körülménynek a jelentőségére, hogy ezuttal az összideség reprezentánsai léptek be abba a testületbe, amely arra hivatott, hogy a Népszövetség mandatóriusa mellett Palesztinában meg teremtsék a zsidó nép otthonát. Az ujonnan bevont széles körök segítségével az újáépítés kétségteknül hatékonyabban és gyorsabban lesz majd keresztülvihető.

Sir Herbert Samuel, aki tudvalevőleg Palesztina kormányzója volt, beszédében kifejtette hogy a Palesztina-munka kétségteknül bizonyossággal számíthat a brit kormány támogatására. Hasonlóan nyilatkozott a népszövetség vezértitkárának egyik képviselője.

Louis Marshall amerikai országos főbíró tartott iatásos beszédet a cionisták és nem cionisták együttműködéséről, majd Félix Warburg fejezte ki őszintén meglepetését a Jewish Agency kibővítése fölött.

Einstein professzor Herzl gyászbeszéde

Einstein professzor Herzl Tivadart parentálta el. Amikor emelkedett hangon kijelentette, hogy Herzl Tivadar volt az első, aki meglátta a zsidó tragikumából való kiutat az egész gyűlekezet felállott és percekig némán hódolt a vezér emlékének.

Az Agency nemcionista vezetőinek hitvallása

Lord Melchett (Sir Alfréd Mond) a Jewish Agencyről szólva, kijelentette, hogy ez nemcsak a zsidóságnak, hanem a világnak is egyik legjelentősebb intézménye. Leon Blum, a francia szocialista vezér annak a kívánságának adott kifejezést, hogy Palesztina legyen a modern demokráta állam mintaképe. Oskar Wassermann, a Deutsche Bank igazgatójának véleménye szerint az Agency meg fogja teremteni a zsidóság régen óhajtott egységét. Schalom Asch annak az örömeinek adott kifejezést, hogy épen a Palesztina-munka az, amely a zsidó népet egységes tevékenységre ösztökélte.

A nemcionista reprezentánsok beszéde után a Zsidó Nemzeti Alap igazgatója, Ussischkin emelkedett ezután szólásra. Megindult szavakkal adott annak a kívánságának kifejezést, hogy felejtjük el mindazt, ami eddig a cionistát a nem cionistától elválasztotta. Végül Nachum Sokolow általános figyelem közepette tartott hosszabb beszédet, amelynek az volt a véleje, hogy a nemcionistákat most

már cionistáknak tekinti abban a reményben, hogy a mai nap történelmi nap-pá fog bizonyulni. Sokolow beszéde után az egész gyűlekezet felállott és lelkesen énekelte a Hatikvát.

Weizmann ezután bejelentette báró Edmund Rotschild táviratilag közölte, hogy készséggel vállalja az Agency tanácsának tiszteletbeli elnökségét.

Százezer zsidót kell telepíteni Palesztinába öt év alatt

Az ünnepélyes megnyitót követő napon kezdődtek az érdemleges tárgyalások. Louis Marshall a Keren Hajjeszód és a Jewish Agency közötti kapcsolatokról beszélt, utána Weizmann a cionista Világszervezet elnöke mutatott rá annak a szükségére, hogy az angol adminisztráció passzivitása legyőzessék. Kish ezredes, az Executívé tagja támogatta Weizmannnak ezt a kívánságát és az Agency első feladatát abban látja hogy egy erős zsidó parasztsztyalt fejlesszünk megfelelő földtartalékokkal. Szükségesnek találja továbbá, hogy az országban élő fölös ipari erőket is a mezőgazdasággal foglalkozzon a többi más különböző pályákon működjön. A következő öt esztendőben 100 ezer zsidót kell telepíteni Palesztinában, ehhez 600 ezer fontsterlingre van szükség.

A liberális pártban áll a harc a fiatalok és az öregek között

Összel fog eldőlni, hogy a „vintilisták” vagy Duca hívei szerzik-e meg a hegemoniát a pártban

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 15. Az Uj Kelet tudósítójától). — Már többször beszámoltunk arról hogy a liberális párt keretein belül erős elégedetlenség nyilvánul meg Bratianu Vintila, a párt jelenlegi vezérével szemben. Látszólag ugyan a párton belül minden csendes és mi sem veszélyeztetni a belső béke nyári nyugalmát. A „Viitorul”, a párt hivatalos lapja soha sem mulasztotta el ezeket a híreket legerélyesebben megcáfolni. A fővárosi lapok azonban mindvégig kitartanak amellett hogy a liberális párton belül igenis vannak ellentétek, amelyek bármelyik pillanatban kiboríthatnak. Abban az említett híradások egyformán megegyeznek hogy a belső nyugtalanság oka Bratianu Vintila intranzigens politikája és hogy az elégedetlenkedők az ő eltávolításával akarják a párt új irányát megszabni.

Ki legyen azonban az utód? Itt émar eltérők az információk. Amint legutóbbi számunkban megírtuk, egyesek Bratianu Georgét, a Bratianu Jonel fiát helyezik előtérbe, mások, így például az Adávárul is úgy látja a helyzetet, hogy a Duca, Bratianu Vintila közötti antagonizmus egy újabb fellángolásáról van szó. A surlódások oka természetesen ezuttal is,

— írja az Adávárul — a kormány megbuktatásának kérdése és Ducának az régi programja, hogy a pártot új erőkkel, a fiatalok bevonásával kell felfrissíteni.

A vintilisták természetesen nincsenek meglegedve avval a szemmelátható autoritással, amellyel Duca a pártban rendelkezik. Tancred Constantinescu, Leonte Moldovanu, Stehian Popescu, Bratianu Vintila és még egy néhány meggyőződéses párthive nem hajlandó követni Ducát sem a kormány elleni várakozási álláspontja támogatása, sem pedig a párt regenerálására irányuló tervében. Valahogy ezek saját magukat tartják a régi kereteknek és félnek, hogy eddigi befo lyásukon az esetleges regeneráció csak ronthat. A Vintilisták azt mondják, hogy a kormány megbuktatása csak egész rövid idő kérdése lehet és mihelyt Vintila Bratianu Bukarestbe érkezik, akitnek belegegyezését egy kormánybuktató kampányhoz már meg is kapták, azonnal hozzá fognak tervük keresztülviteléhez.

Ha szeptemberben, — mondják a Vintilisták — Duca a kormánybuktató kampány megindítását ellenezni fogja, nyílt színvallásra fogjuk kényszeríteni. Ducá-

Leó K. Frankel az amerikai gazdasági szakértő, bejelentette, hogy Amerikában meg fognak alakítani a palesztinai kolonizáció számára egy külön társulatot. A társulat pénztárába Félix Warburg és Lord Melchett már eddig együtt 1 millió dollárt fizettek be.

A palesztinai koronabirtokok kérdése

Ben Goron kijelentette hogy a szocialista munkások a szocialista államhoz való ragaszkodásuk mellett mindenben támogatni fogják azokat, akik Palesztinában a munkaalkalmak szaporítását tűzték ki célul. Ussischkin élesen kikelt az angol adminisztrációnak ama tendenciája ellen, hogy a kinestári földeket spekulációs célokra átengedik az araboknak.

Wassermann bankigazgató amellet emelt szót, hogy minden telekvásár csak is a zsidó közösség céljait szolgálhatja. A magánvállalkozás kétségteknül szintén fontos az országban, de a vállalkozók inkább más gazdasági téren próbáljanak érvényesülni.

A gyűlés után számos szakbizottságot jelöltek ki a különböző kérdések szak-szerű megvitatására és javaslatok elkészítésére.

nak nyilatkoznia kell, hogy velünk van-e, vagy Mamiuval.

Ezeknek az aktivistáknak természetesen mindegy, hogy mi legyen az ok, amelyet a kormány ellen kijátszanak. Az általános pénzügyi helyzet az új adók, a lupényi incidens, mindezek szerintük egy formán alkalmas momentumok arra, hogy egy kormánybuktatási manővert sikerrel keresztül lehessen vinni.

Mit csinál ezzel szemben Duca, — teszi fel a kérdést az Adávárul. Egyelőre ugylátszik, hogy semmit. Vagy azért, mert nem figyelt még fel a vintilisták újabb törekvéseire, vagy pedig ahhoz a taktikához folyamodott, hogy a jövőben egyáltalán nem bocsátkozik polémiába a vintilistákkal, hanem egyenesen Bratianu fogja meggyőzni álláspontjának hely telenségéről. Bizonyos azonban, hogy Ducának fanatikus hívei vannak a pártban, akik készek öt bármilyen akcióban támogatni.

A liberális pártban tehát áll a harc az öregek és a fiatalok között. Azok között, akik a párt reorganizálását akarják és azok között akik szeretnének már ismét a husos fazék körül ülni.

A harc meglehetősen éles helyzetet teremtett a pártban. Kérdés, hogy Bratianu fel fogja-e ismerni a helyzet komolyságát és vállalni fogja-e egy esetleges szakadás veszélyét és felelősségét. Mindenesetre — fejezi be cikkét az Adávárul — őszig feltétlenül eldől hogy kinek az oldalán lesz a győzelem. Annál is inkább mivel Duca ősszel fogja követelni, hogy a párt térjen vissza a parlamentbe, amely terv ellen viszont a Vintilisták a legélesebb harcot hirdetik.

— Beomlott egy kőbánya — négy halott. Rómából jelentik: Egyik közeli kőbánya beomlott s nyolc munkást a föld maga alá temetett. Eddig négyet már csak holtan tudtak a föld alól kiemelni. A mentést folytatják.

— Megállapították a Darmstaedter Hütt néel meggyilkolt ember személyazonosságát. Bécsből jelentik: Innsbrucki jelentés szerint a Darmstaedter Hütténél talált gyilkosság áldozatává lett ember személyazonosságát a rendőrség megállapította. A meggyilkolt Wendt Károly számtanácsos, kinél eltűnéskor csaknem százezer shilling készpénz és aranyóra volt, melyeket most a holttest feltalálásánál már nem találtak.

Most jelent meg

Autó kézikönyv

Irta: WEINER EMIL

Az „Autó Kézikönyv” két részre oszlik:

Első része

az **élelismereket tartalmazza** (mechanika, elek omosság, stb.) azok számára, akik ezeket nélkülözik, vagy ismereteiket fel óhajtják újítani. Ezek az **élelismerekek az automobil szerkezetének és működésének megértéséhez nélkülözhetetlenek**, viszont ezek segítségével e könyvet a laikus is könnyen megértheti

A második rész

az **autó szerkezetének, kezelésének és vezetésének ismertetésével foglalkozik**, az érthetőség követelése részletességgel, amit szemléltetőleg segítenek elő a nagyszerű kivitelű ábrák.

Az **AUTO KÉZIKÖNYV** a nagyközönség számára van írva és a kezdősoffortól a más szakmában működő mérnökig mindenki élvezettel és tanulsággal olvashatja.

520 ábra

610 oldal

Ará füzve 510

HIREK

az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str.
Lipszani 91.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnymá át csak további megjelölésével engedjük meg.

„Tavaszi Palesztinában“

Nagy kulturfilm 6 felvonásban

1928 márciusában egy filmexpedíció indult Jeruzsálemből a Holttengerhez, hogy a Jordán folyó mentén, a Hermon hegységben lévő forrásokig filmfelvételeket készítsen. Gyönyörű képek elevenednek meg erről a kalandokban gazdag utazásról amely sokszor teljesen lakatlan európaiaktól részben sohasem látott tájakon keresztül vezetett. A „Tavaszi Palesztinában“ című filmben. Ennek a filmnek az elkészítésével a két palesztinai alap, az országépítő Keren Hajjeszód és a föld megváltó, Keren Kajemeth, kulturális érdemeiket is szerzett magának.

Nem mindennapi szépségű képek vezetnek végig a Holttenger körüli sziklaktól, vad sziklahasadékokon keresztül, amelyekben ellejeztet kolostorok álmodnak a szent folyó mentén. Beduin halászok futamát a nomád törzsekhez érünk, amelyek élete ma is úgy jársozik le, mint a bibliai időkben. De a zsidó uttoró ide is behatolt és gyönyörű ellentétben látjuk a nemrég felfedezett római Djerus romjait és a nagy modern villamosműveket, amelyeket Ruthenberg mérnök épít. A Tiberiás tó körül a zsidó telepítések egész koszorúja virul és az ország legnagyobb részén a Hermon lábánál is találkozzunk új zsidó kolóniák újait őrső pásztorokkal.

Ez a Jordánutazás képezi a film egyik legmegkapóbb részét. De számtalan képen látjuk a zsidó falvak életét is és munkáját hétköznapiakon és ünnepeken és látjuk tarka képekben a városokat. Jeruzsálemet és Teheránt, az új zsidó kolonizáció centrumát. Egy egész felvonás van az „országépítés hősnőinek“ szentelve. Képek mutatják a zsidó leányok heroikus küzdelmét az utépítésnél és a mezőgazdasági iskolákban. A legmegkapóbb képekben a gyermekgondozó telep tárul elénk. Nagy érdeklődést keltenek a Hajfáról készült felvételek, ahol most veszi kezdetét a kikötő építése, amely által Hajfa a közelkeleti világgazdasági centrumává fog fejlődni. A hajfai öbölben a Keren Kajemeth egy sok ezer dunamos földvásárlást eszközölt, amely biztosítani fogja az itt kifejlődő élet szociális alapjait.

A film zenéjét a jeruzsálemi Max Lampel, állította össze. Zsidó népdal motívumokon kívül felhasználta arab-zsidó dallamjelleményét, amelyek meleg keleti melódiái méltón festik alá a film hangulatos szépségeit.

A „Berliner Zeitung am Mittag“ azt írja a kritikájában: „... egy egyedül álló kulturdokumentum ez a film a munka és akarás himnusza...“ és hasonló hangon méltatták a világsztár többi nagy orgánumai is.

A film, amelynek rendezését Willy Prager (Uj-Berlin) végezte, rövidesen Kolozsváron is bemutatásra kerül. Nagy és eddig ismeretlen szépségeket fog elénk tárni és ez magyarázza meg azt a nagy érdeklődést, amely a film iránt már ma megnyilvánult.

— A Strammer színtársulat Erdélyben. Az erdélyi zsidó közönségnek arvendékos művészi élvezetben lesz része. Strammer Sajamon társulata a közeli napokban Erdélybe érkezik. Strammer ismételtén Erdélyben járt az elmúlt években, öt év óta azonban Amerikában, Kanadában, Londonban és Párisban járt, mindenütt újabb és újabb sikereket aratva Strammer hangja közben hatalmasan megerősödött és kifinomodott, ugyanarra, hogy a newyorki rádió-stúdióban több ízben énekelt és szá-

mos lemez hirdeti világsztár ennek a kiváló éneksnek a kvalitásait. Nagy, világutjain Strammer elsőrangú erőket szerződötött és egy olyan énekes műsort állított össze, amely valóságos párját ritkítja a jiddis színpadon. Irók és szerzők egymással versenyezve hozzájuttatták darabjaikat. Csupa zsidó szellemű és zsidó muzsikájú darabot hoz magával egy teljesen kiválógatott énekes társulat élén. Strammer ezzel a nagy szerűen felkészült együtessel csak rövid ideig fog tartózkodni Erdélyben, minthogy a szerződésai a legközelebbi hónapokra már Déjafrikába és Argentínába szólítják. Strammer az Uj Kelethez intézett levelében azt írja, hogy hálaival tartozik Erdély közönségének, amely első küzködő éveiben szeretettel támogatta. Most ezt a szeretetet viszonozni kívánja azzal, hogy egy tökéletesen felszerelt és művészi élvezetet nyújtó társulatot hoz Erdély zsidóságának. A Strammer operett-társulat augusztus 24 és 25-én fog először bemutatkozni a kolozsvári Magyar Színházban. Elsőnek L. Freimann: „Der goldene Soldat“ című operettjét játsszák Jakobszon zenéjével. A címszerepet Strammer fogja játszani

— Egy expresszvonat Texasban belerohant egy autóbuszba. Tizenegy ember meghalt. Londonból jelentik: A texasi Dallas vasútállomás mellett egy expresszvonat belerohant vasárnap egy autóbuszba, amelyen két család tért vissza ki randulásról. Egy kisgyermeken kívül, aki súlyos sebesülésekkel menekült meg. Az autó valamennyi utasa, 14 ember életét veszítette.

— Másfélmillió frankos betörés Párisban. Párisból jelentik: Hétfőre virradó éjjel betörők jártak a Rue Rivoli több előkelő ékszerüzletében és briliánsokban, igazgyöngyökben és más ékszerekben összesen másfélmillió frank értékűt zsákmányoltak. A betörőknek nyomuk vesztett.

— Hosszu évek tapasztalatai és táradhatatlan tudományos kutatásokra volt szükség olyan termék előállítására, amely ma már az egész világon el van terjedve és harminchárom év óta minden ország népének oszlatlan népszerűségét élvezi. Az Aszpirin tabletták hasznosságát számtalan orvosi bizonyítvány és a nép széles rétegeiből származó önkéntes dicsőítő ismeri el. Ismeretesen csakis a jó és általános kedvelt termékeket utánozzák, magától értetődik, hogy gyakran kísérleteznek az Aszpirin tabletták utánzásával. Ezek az ugynevezett „pótlások“ teljesen hatástalanok, sokszor ártalmasok is, míg az eredeti tabletták a szívre soha gyöngítő hatást nem gyakorolnak.

A **szimfoniai** zsidó filicium, leánygimnázium, felsőkereskedelmi iskola nyilvánosságát az 53. sz. miniszteri autorizáció megerősítette. A beiratások augusztus hó 25—31-ig vannak. **Az új tanulóknak részére modern berendezésű, kóser internátus, állandó tanári felügyelettel és elsőrendű ellátással.** Prospektust küld az igazgatóság.

Tökéletes

magyar-német lexikon

a most megjelent új kiadásu

magyar-német és német-magyar nagy Kelemen Szótár

1924 oldal, 932.420 sor. Egymillió német és magyar szó, fogalom, szak kifejezés, tehát egyedülálló magyar könyvtár. Félbörkötés. 3500 lei részletárban, 300 leles havi részletre. A szelvényt tessék kívágni, kitölteni, beküldeni.

T. UJ KELET könyvosztálya Cluj-Kolozsvár.
Kérem a „Nagy Kelemen“-t 3500 lei részletárban a Lepage részletosztály útján 500 lei utánvétellel 300 leles részletre, ha nem, az egész esedékes. — Kérem 3000 lei készpénzárban.

Név: _____
Cím: _____

— **Házasság.** Weintraub Blanka és Léwy Ferenc folyó hó 18-án déli 1 órakor Marosvásárhelyen, Vörösmarhy-utca 13. szám alatt tartják egybekelési ünnepélyt, melyre rokonait, ismerőseiket és jóbarátjaikat ezuton hívják meg. (Mindon külön értesítés helyett).

— **Angliában betiltották a Luther életéről készült filmet.** Londonból jelentik: Az egyik angol filmgyár nemrégiben fejezte be azt a nagyszabású filmet, amely tárgyal Luther életről meríti. A filmcenzura a napokban határozatot hozott, amely szerint a Luther-film előadását betiltja azzal az indokolással, hogy a film sérti a katolikusok vallási érzelését. A filmgyár, amely sok milliót fektetett a grandiózus filmalkotásba, megfeltehető a cenzura döntését.

— **Az italmérségi engedélyekről szóló új törvény magyar fordítása kapható.** Dr. Mandel fordító irodában, Cluj, Str. Memorandului No. 9. Ára 40 lej. Viszonteladónak kedvezmény.

— **Izr. Leányinternátus Arad.** Felvezetői, gimnáziumi és kereskedelmi tanulókat. Állandó tanári felügyelet, kitűnő ellátás és mérsékelt díjak. Az intézet 20 éve áll fenn. Prospektussal szolgál. Internatal p. Fete avrel Arad, Popa I. Rusu 3.

— **A Ferdinánd király-uti zsinagógában az istentisztelet f. hó 16-án este háromnegyed nyolc órakor kezdődik.** Az istentisztelet keretében Raletz főkanonok közreműködésével a teljes zenekar fog énekelni.

— **Vasúti katasztrófa Lodz közelében.** Varsóból jelentik: Lodz közelében hirtelen váltóállomás miatt két tehervonat egymásba futott. A karambolnak nyolc halottja és tizenhat többé-kevésbé súlyos sebesültje van. A sebesültek majdnem mindannyian katonák, akik szállítmányt kísérték az egyik szerezvényen. A vizsgálatot megindították.

— **A karlsbadi sakkverseny.** Prágából jelentik: A karlsbadi sakkversenyen ma a tizenkötödik fordulóban a Maróczy-Rubinstain parti remis 50 lépés után, ugyancsak remis lett a Spielmann-Bogoljubow 62, továbbá a Gilg-Menschik 25, a Grünfeld-Menschik 111 lépés után. Capablanca nyert Johnnrel szemben.

— **Uj bírák a nemzetközi döntőbíró-ságban.** Párisból jelentik: Genfi jelentés szerint a Népszövetség legközelebbi genfi tanácsülésén betöltik a hágai nemzetközi bíróságban lord Finlay és Weiss döntőbírák halálával megüresedett helyeket.

— **Felhős és meleg időjárás várható.** Budapestról jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint részben felhős és meleg időjárás várható, elvélve esővel, esetleg zivajarral.

— **Meghalt Fukajima Japán tenger-nagy.** Tokióból jelentik: Fukajima tenger-nagy belehalt a repülőszerszencéjlen. ségnél szenvedett sérülésibe. A gép rovasai alatt egy airtzt holttestét is megtalálták így a halottak száma most már nyolcra emelkedett.

— **Megverték Ibn Szuadot.** Londonból jelentik, hogy Fejszal ed Szaviah, aki Ibn Szuad ellen a felkelő csapatokat vezet, százharminc mérföldes menet után csapataival teljes győzelmet aratott az Ibn Szuadot támogató lojalis törzség felett.

— **Poincaré vidékre utazik.** Párisból jelentik: Poincaré ma lakására hajtatott arról a klinikáról, ahol tíz nappal eelőtt megoperálták. A volt miniszterelnök vidékre utazik üdülésre, majd szeptember első napjaiban aláveti magát a második operációnak.

— **Bolgár komitások bejértek Jugoszláviába.** Belgrádból jelentik: A Pravda tudósítójának közlése szerint Alibar mellett bolgár komitási bandák bejértek jugoszláv területre s tüzharcba bocsát. koztak a határorokkal. Hosszabb ideig tartó lövöldözés után a komitások visszavonultak bolgár területre.

— **Megkezdődnek a tárgyalások az angol szövőipari sztrájk ügyében.** Londonból jelentik: A szövőipari sztrájk ügyében holnap megkezdődnek a tárgyalások a munkások és munkaadók kiküldöttel között.

— **Eljárás indul a párisi munkás és parasztsztrájk ellen.** Párisból jelentik: Az ügyesség megindította az eljárást a munkás és parasztsztrájk ellen, amely 1926. évi kommunista alapítás volt. A vizsgálat a szakértők jelentés alapján indult meg, akik megállapították, hogy a nyolcmillió frank tőkéjű bank aktívál csak három és félmillió frankot tesznek ki, míg passzívja húszötszáz millióra rug. Ebben az ügyben közelibbről további letartóztatások várhatók.

— **Az európai repülőverseny részvevői közli huszonötön visszaverték.** Párisból jelentik: A Havas távirati iroda orlyi tudósítója jelenti, hogy az európai repülőverseny részvevői közül huszonötön ma visszavértek Orlyba és simán leszállottak a repülőterén. Az első repülőgép már délután 2 óra 30 perckor megjelent a repülőter felett, amikor az ellenőrző bizottság még meg sem kezdte munkáját. Később több repülőgép érkezett meg a tjturerepülésből és mindannyian ott köröztek a repülőter felett. A tjturi megérkezve, rakétapisztolyból lövést adtak le s erre a visszatért tizen-nyolc repülőgép négy és fél perccel már repülőter pázsitján volt.

— **Megszűnt a londoni sirások sztrájkja.** Londonból jelentik: A Reuter távirati iroda tudósítójának közlése szerint a sirások sztrájkja megszűnt. A sztrájkolók a régi munkabérek mellett munkába állottak, mert biztosítékot kaptak arra nézve, hogy vitás ügyekben döntőbíró-sághoz fordulhatnak. A sztrájk befejeztével az összes ideiglenesen elföldelt halottakat most már a szokásos módon fogják örök nyugalomra helyezni.

— **Kényszerleszállást végzett a „Sovjetország“ nevű repülőgép.** Londonból jelentik: Moszkvai jelentés szerint a Szibérián át ócsanrepülő utra készült „Sovjetország“ nevű repülőgép már másodsor is kényszerleszállást végzett. A gép a Bajkál tóól ezer kilométerre északkeletre áll teljesen lakatlan területen. A kormány bizik abban, hogy a pilótáknak sikerül újra a levegőbe emelkedni s lakott területre eljutni.

— **Földrengés pusztít Chilében.** Londonból jelentik: Santiago di Chiléből jelentik, hogy Chile középső és déli részeiben földrengések és felhőszakadások pusztítanak. Tomuco és Tomlo környékén árvíz árasztott el mindent, Linarcsben egy hatalmas szálloda összeomlott és száz-százamba uggy, hogy a vendégek közül senkisen pusztult el.

SZINK
A Magyar...
Pénteken 4...
(A film...)
Lajosa...
kraut...
sos am...
filmgy...
Szombaton 4...
lovag...
Biro...
Imperia...
császe...
Kettős...

CORS
Péntek 5, 7 és...
árus. Dr...
Dionira...
keretbe...
elnök és...
ban és...
felvett...
Szombat 5, 7...
hajója...
Főszere...
Moran...

nyári mozdó...
Pénteken, sz...
kor: Pre...
és Patta...
paródiáj...
Beery é...
Ezenkív...
mű.or.

Hirek
néhány me...
ne...
Baillon: Eg...
Bjellj: Az...
Cocteu: A...
Conrad: Az...
Kistemacke...
Lindberg: V...
Regnier: A...
Renard: Le...
Spunda: A...
Weber: Po...
Apulemi: A...
Dickens: Na...
Flaubert: É...
Kropatkin: ...
(2 kötet)...
Kaphatók...
ban. 300 le...
lejes részlet...
csekély kés...
rít...

A marosiu...
ujjonan felé...
kóserhus kim...
A kimerési...
bus után me...
tendő. Részl...
járáságtól m...
sen benyujta...
sághoz...
Luduş, 192...

Orvos
családi ellát...
évre. Dr. Sá...

Zsidó
Oszkár b...
Sas Irén...
Bar-Kochb...
sek, s...
ménye...
Kaphatók...
ban. (A...
esetén...

színház — művészet

A Magyar Színház mozi-műsora:

Péntek 4, félét és 9 órakor: I. Rablólovag. (A filmművészet világcsofaja. Irta Bíró Lajos. Főszereplők: Patty Lia, Schildkraut. II. Három csésze tea. (7 felvonásos amerikai vígjáték-újdonlás. A Metro-filmgyár remeke. Kettős műsor.)

Szombat 4, félét és 9 órakor: I. Rablólovag. (A filmművészet világcsofaja. Irta Bíró Lajos, az Elsodort ember, Hotel Imperial, Sárga Illom szerzője.) II. Három csésze tea. (A Metro-filmgyár remeke. Kettős műsor.)

MŰZI

CORSO-film-színház műsora:

Péntek 5, 7 és 9 órakor: Az amszterdami zsidó. Drama. Főszereplők: Werner Krausz, Djomira Jacobini, Harry Hardt. E műsor keretében lesz bemutatva Maniu miniszterelnök életrajzána feldolgozása Badacsonyan és a Cultur Liga kongresszusáról felvett filmfelvételek.

Szombat 5, 7 és 9 órakor: Premier! Amor hajója. Szerelmi történet 7 felvonásban. Főszereplők: George O'Brien és Liuse Moran.

GRAND

nyári mozgó műsora, város-háza udvarán

Péntek, **szombat** és **vasárnap** este 9 órakor: Premier. Riff és Raff (Amerika Patt és Pattachonjai), mint léghajósok. (Wings paródia). Főszereplők: Wallace Beery és Raymond. Fajengedő kacagás. Ezekivül még 2 drb. elsőrangú kísérő műor. Előadás alatt is lehet dohányozni.

Híres könyvek

néhány megmaradt példányát fél- és negyedáron árújtjuk:

Bailou: Egy jó Mariska története	68
Bjelij: Az ezüst galamb	110
Cocreu: A párisi fiú	62
Conrad: Az arany nyíl	122
Kistemaekers: Váltott előtoggattal	62
Lindberg: Viola	66
Regnier: Aki félt a szerelemtől	96
Renard: Lerne doktor, a kisisten	86
Spunda: A halottbűvölő	78
Weber: Pompadour kalandja	78
Apuleius: Az aranyszarar	136
Dickens: Nagy várakozások (2 kötet)	300
Piaubert: Érzelmek iskolája	184
Kropatkin: A francia forradalom (2 kötet)	276

Kaphatók az Uj Kelet könyvostályában. 300 lejen feletti vételnél havi 150 lejes részletfizetésre is. Tekintve hogy csekély készlet áll rendelkezésre, kértünk pótrendeletet is.

Pályázat

A marosudasi orth. izr. hitközség az újonnan felépített és felszerelt huscsarnok kőserhus kimerési jogra pályázatot hirdet. A kimerési jogot csupán a fogyasztott hus után megállapított mérsékelt díj fizetendő. Részletes feltételek a hitk. előjáróságtól megtudhatók. Ajánlatok sürgősen benyújtandók a fenti hitk. előjárósághoz.

Luduş, 1929. aug. 12.

A hitk. előjárósága.

Orvos özvegye mérsékelt árban teljes családi ellátást ad uridevényoknak az iskola-értre. Dr. Ságne Budapest, Terézkerut 2.

Zsidó ifjúsági könyvek:

Oszkar bácsi zsidó meséi	30
Sas Irén: Kolnidae	30
Bar-Kochba (Elbeszélések, versek, szindarabok gyűjteménye)	60

Kaphatók az Uj Kelet könyvostályában. (A pénz előzetes beküldése esetén portómentes szállítás.)

Közzgazdaság

Az előirányzott költségvetéssel szemben ötmilliárd lej deficitet produkált hat hónap alatt az államháztartás

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 15. — Az Uj Kelet tudósítójától). A pénzügy-minisztériumban most folyik a pénzügy-igazgatóságoktól beérkezett adatok alapján az eddigi bevételek és kiadások összegzése. Ennek alapján a következő kimutatás került a nyilvánosság elé. Az első hat hónapban a bevételek ezek szerint 13 milliárd 742,698,956 lejt tettek ki. Julius hónapban az állami jövedelmek összege 2 milliárd 609,804,973 leire emelkedtek. Január elsejétől július

31-ig a állam bevételei 16,352,509 ezer 929 lejt tettek ki. Ezen bevétellel szemben az államháztartás ugyan arra az időre 15 milliárd 15,444,787 leire rugtak.

Tekintetbe véve azt, hogy az államháztartás büdzsége az utólagos rektifikációkkal 37 milliárd 700 millió leire rug az eddigi bevételek aránylagosan 21 milliárd 990 lejt kellene hogy kiterjenek. A költségvetési előirányzattal szemben tehát eddig az államháztartásnak 5 milliárd 555 millió lejes deficite van.

A vajdahunyadi állami vasgyár részvénytársaság tulajdonába ment át

A kommercializált üzemet egyesítik a kiskapusi és a cugiri vasgyarakkal

(Bucuresti-Bukarest, aug. 15. Az Uj Kelet tud.) A legfelsőbb kommercializációs tanács véglegesen elhatározta a vajdahunyadi állami vasgyár kommercializálását. Hónapokon át folyt a gyárban a leltározási munka, amely befejezést nyert s most augusztus 15-től kezdve a vasgyár át megy az állam részvételeivel alakított kommercializált társaság tulajdonába. A vajdahunyadi vasgyárat egyesíteni fogják a cugiri és copsa-micai (kiskapusi) üzemekkel és a három vállalat rövid címe Copsa-Mica Cugir lesz.

A gyárban folyt leltározás egyúttal szomorú megállapítást eredményezett. Ki derült, hogy a vasgyárban évek óta könnyelmű gazdálkodás folyik és a leltározással kapcsolatban vizsgálóbizottság is működött, amely néhány mérnök és tiszt viselő ellen terhelő adatokat állapított meg. Az új kommercializációs törvény értelmében a kommercializáláshoz nem szükséges külön törvény és így Madgearu kereskedelmi és iparügyi miniszter aláírásával a változás jogilag is végbe ment.

Betiltják Kurticsen keresztül az állat-exportját Arad megye főállatorvosi hivatala a megye több pontjának konszultálta, hogy az állatállományban száj és körömfajásbetegség dihög. Ennek folytán igen szigorú intézkedéseket léptettek életbe és Arad megye területéről az állat-exportot betiltották. Legutóbb arról is beszámoltunk, hogy a határmenti községekben, így Kurticsen és Mácsán is pusztítani kezdett a száj és körömfajás az állatok között. Ez a helyzet azután komplikálta a kurticsi határállomáson át történő igen élénk állat-exportot. Az állategészségügyi törvény értelmében ugyan is fertőzött állomáson legfeljebb keresztülhaladhatnak az állatszallományok, azonban a vagonok nem nyithatók ki és ezért sem történhetik. Vámolás pedig tudvalevőleg nem történhet anélkül, hogy a vagonokat ki ne nyissák és így az áll-

atorvosi hivatal most a minisztérium döntését várja arra vonatkozólag, hogy mi történjék a betegség által fertőzött területen.

Eladták a temesvári sörgyárat. Temesvárról jelentik: Gazdasági körökben általános szöbészéd tárgyat képezi, hogy a Temesvári Polgári Sörfőzde Rt. részvénytöbbségének átadásáról tárgyalások folynak. Sőt egyesek szerint a részvény-majoritás átadására vonatkozólag 1900 lejes árfolyamon már elvi megállapodás is történt volna a bukaresti Luther sörgyárral. A hírekkel szemben a gyárhoz közelálló helyről azt a felvilágosítást adják, hogy a sörgyár megvételére több ajánlat érkezett, amelyekre vonatkozólag három héte folynak a tárgyalások. Az eladás megtörténtéről szóló hír pozitívását nem erősítik meg.

Hüszmillió lejes hitelt kaptak a mezőgazdasági kamarák jó vetőmagvak beszerzésére. Mihalache földművelésügyi miniszter tudomására hozta a Mezőgazdasági Kamarák Uniója vezetőségének, hogy a kormány az Unión keresztül 20 millió lejes hitelt ökajt szöbészteni a mezőgazdasági kamarák között elsőrendű vetőmagvak beszerzése céljából. A vetőmagvak beszerzése a rendelet szerint csak a mezőgazdákól történhetik és az ára a napi árnál legfeljebb 10 százalékkal lehet magasabb.

Egyetlen magyarnyelvű Köser szakácskönyv

Irta: Ganz Abrahámné. Ára 200 lej (és portó). Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

Már több mint

15.000

kötet könyv

áll rendelkezésre magyar, német, francia, román nyelven az

Uj Kelet

olvasóinak!

A világirodalom leghíresebb íróinak művei.

A külföldi, vagy erdélyi könyvpiacokon megjelent összes újdonságok azonnal megkaphatók!

Az Uj Kelet olvasói a „Dante” kölcsönkönyvtárban havi 50 lejt helyett csak 30 lejt kell fizessenek. A könyvek naponta cserélhetők, tehát olvashatja a könyvpiac legújabb szenzációit és a klasszikus irodalom legkiválóbb remekét

napi 1 lelért.

Dante kölcsönkönyvtár Cluj, Str. N. Iorga 5. (Jókai-u.) Vidékre, fürdőre prospektust.

TÖZSDE

Valutapiac 1929 augusztus 15 (Budor)

DEVIZAK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	324250-324250	51975	51970	49150	324250	1103250	13676	85005	192450
Newyork	16875-16875	25225	252205	256620	16875	57340	71130	3377	—
London	81675-81675	20375	203675	12398	81675	2780	344575	163750	48481
Páris	659-659	271875	271875	659	659	224850	2781	13210	39125
Milano	88150-88150	13375	13380	13880	88150	3000	3717	17672	529125
Prága	49350-493.0	9062	153850	—	49350	169850	21.475	—	286
Budapest	2975-2975	91275	9060	—	2975	—	12394	58875	—
Belgrád	297-297	91275	91275	—	297	1007	124862	5932	176
Bukarest	—	30850	30850	1515	—	840	42150	2.0350	59
Varsó	1905-1905	5830	5830	—	1905	642750	7969	37975	—
Bécs	236750-236750	732250	7323	—	236750	805950	—	47435	—
Berlin	4018-4018	123.0	12391	—	4018	1366850	16938	80430	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 30850, Páris 1515, Budapest 34025, Bécs 422, Prága 200

JAZOMIR

Egy hős pacifista története

Írta: ALEX SLANK

(34)

A belváros kicsi, sötét utcáiból igyekeztünk kijutni a Duna közelébe. Itt a vásárcsarnok kocsmájába. Itt a legszomorúbb éjszakákon is let volt, kofák, kocsi-sok, parasztlak, üzerek, élelmiszerhalmozók elég bőven zajlottak erre és a csendes Gyula ezt szerette. Az uton egy kis kalandunk támadt. Piatal, ujdonsült hadnagy számonkérte, egy öreg népfelkelőtől a stram szalutáját, le vénmarháza és már azon volt, hogy tettelesen is kioktassa a reglamára. De akkor odaértünk mi és körülvettük őket. A tisztecske nagy zavarban volt, sőt elsápadt, de gyorsan feltalálta magát és részegséget szünelte.

Gyula odaszólt Eleknek:

„Rámasszunk?”

Válasza azt mondotta, hogy semmiképen sem ártana lekenni neki vagy kettőt. Elek mérsékeltre intett és odasugta, hogy ne felejtjük el, mi nem képviseljük a rendbontást és a destruktív, mi a régi, új rendet reprezentáljuk és nagy baj lenne, ha kitudódna, hogy inzultáltunk egy tisztet, aki a reglamának érvenyt akart szerezni a belvárosban. Azért, akármilyen rebellis levegő is járta, a törvényt respektust keltő ábrázattal mindentelké látni kellett.

„Óreg, veünk győz?”

Gyula odanézett társaságunkba a népfelkelőt. Szerette az efféle kuriózumokat, az öreg szívesen jött. Csöndesen, paraszti ember volt, nem akarta untatni saját bajával a társaságot és inkább általános dolgokról beszélt. Kritizálta a nagyvezetőséget és jó magyarsan káromolta őket azért az ostobaságukért, hogy főképp fiatal embereket hívják be, holott az öregekkel ép úgy el lehet intézni a lövéseket, a strapat, a rossz éjelmezést, sok mindent. A haza virágait itthon kellene hagyni, nem szabadna tudniok nekik a vérengzésről. Mi lesz ebből az országból, ha tömegestől jönnek haza gyilkos emberek?

Hajigattuk az öreget, amíg el nem jutottunk a vásárcsarnok elé. Ahogy leültünk az asztal köré, megtöltöttük neki, hogy beszéljen. Itt csak íhat, parancsolunk rá és minden szaváért kénytelen lesz egy-egy pohárral nyelni a rossz karcából.

Nem voltunk demokraták, azzal is dokumentáltuk ezt, hogy neki sifány bort rendeltünk, mi meg a könnyű kártya-keszletet a legfinomabb italt hozattuk.

A zajlás már megindult. Jöttek a kofák, jöttek a pesti éjszaka cifrái. A leg-sifányabb garnitúra vonult fel, a hajnali szürkületben és a vilányfény arcukon az olcsó festéket érdes kivívón csunyaságában villogtatta. És jöttek a szerencsétlenek szeretői a nagyváros kloakájából. Sánták és bének, napközben bizonyára koldulnak, vagy alusznak. Kibetétváva, kipuolva, szerényen leültek egy sarokszal kőre, vagy tizen lehetek, mi már elázottan, az éjszakázástól fáradtan néztük az osztozkodásokat. Nem voltak mohók, szerények voltak, jószándékuak. Szinte vártuk, hogy a gavallérok kezét csokoljanak a delnőnek. A pincér ugylátszik bizalmasuk volt, mert nem zavarták el, nézte az osztozkodást és bele is szólt.

Elázott társaságunkból Elek hirtelen felállott, kisse dülönye odalépett közéjük és az egyik fiatalembert a többiek nagy ámulatára galloron ragadta és áthozta hozzánk. Valami súlyos affért lehetett várni ettől. A stricik és nők azonban különös mosollyal nézték ezt a viccet. Bohémek tréfájának vélték.

Elek leült és maga elé állította, akárcsak a rendőrbíró, a delikvenst.

„Mondja csak szerkesztő ur, hogy érzí általánosságban magát?”

A szerkesztő urat ismerték Pesten. Kint a népligetben írta a jazz-dalokat és a népligeti szinkörben rendezett. Nagy-on csunya kis szerkesztő volt: rövid-látó, tompa orru, alacsony homloku. Szer-

kesztői mivoltát bozontos haja és fekete bohém nyakkendője árulta el. De nemcsak irodalmi és színművészeti feladatok megoldásában tevékenykedett, hanem egy kicsit zsarolt is. Főleg ama urakat, kik nyári délutánjaikon, vagy estőiken a népliget bozójában és cserjéseiben hódolnak szívük választottját. De nem egyedül dolgozott, a „színház” segéd-munkásai közül is magához vett valakit nyomatek okából. Hátba a páli önkényesen olyan csekély váltásdíjat akar fizetni, hogy azon nem érdemes osztozkodni.

A szerkesztő ur nem gondolt arra, hogy most valami számonkérés fog következni.

„En általánosságban jól érzem magam de elvárom, hogy kolléga ur leütlet és megkínál a borából!”

Avval várunk szerkesztő ur. Végez-zünk előbb. Mondja, emlékszik maga rám?”

„En senkire nem emlékszem, én rövid-látó vagyok. Legfeljebb az emberek hang-jára szoktam visszaemlékezni.

„Nos igen. Nem hallotta még a hangomat?”

„Próbálni tetszett talán a színház-ban? En ugyanis rendezője vagyok a színháznak.”

„De a bokrok között is szokott rendez-getni szerkesztő ur!”

A szerkesztő ur ekkor hívta a leányt, hogy vele bizonyítson. Ő nem jár soha a bokrokba, neki erre szüksége nincs, neki itt a barátnője. Bejelentett lakással.

A leány nem volt rövidlátó és megál-lapíthatta, hogy itt vihar készül. Itt nem vagyonszó, hogy barátját a szerkesztőt és dramaturgot megvendégléjk uri kol-légái.

Azonban kirobbanásra most nem ke-rült sor, mert egy szikár, magas, szem-üveges szegényember cilyinderben jött az asztalunk felé és körülnézett. Az asztalok már el voltak foglalva.

„Főzserkesztő ur — szólt oda a cilin-deresnek öblös-ittasan valaki közülük — főzserkesztő ur, tessék foglaljon helyet körülünkben.

A cilinderes ember furcsa póklépések-kel odajött az asztalunkhoz.

„En kérem nem vagyok főzserkesztő és kikérem magamnak, hogy engem itt inzultálnak és megszegyentsenek. En nem tudom, hogy mik maguk? Lehet, hogy urak, lehet, hogy csirkefogók, de én ur vagyok. Felsőegrecsei és alsócsempéki Csempék Hüimér.”

„A vizállásnál van uraságod, vagy a szeszkontingensnél?”

„Csirkefogók!”

„Halkabban tanácsos ur!”

A tanácsos ur azonban egyre hango-sabb lett, vele együtt kontrázott a népligeti szerkesztő és dramaturg, a sarok asztaltól átjött az egész társaság, hogy ott legyen a vihar közelségében.

Gyula elkialította magát.

„Lerakni a járdáról!”

Gyula szava kommandó volt.

A hangos embert vidáman leraktuk a terraszról az ut közepére és valaki oda-nyujtott neki egy boros üveget. Alapjá-ban véve a grombaságaiért ezt meg sem érdemelte, azonban mi provokáltuk és a dühös ember nem ismert tréfát. Hosszu karjaival hadonászott, a flaskát vissza-várgta barátunk arcára.

Ebből szabályszerű pofozkodás lett és az általános zajlásban a megzavart és megszarolt pásztorórát sietett lekivittetni egy pofonnal. A népligeti kultúrtenyező megszokhatta, mert csak annyi megjegy-zése volt, hogy pofozkodni ilyen helyen nem illik. A kavarodásban aztán siet-tett lehajtani egy maradék pohár vizet.

Rendőrr jött, aki bekísérte az egész tár-saságot a főkapitányságra.

(Folyt. következik.)

Rádió műsor

Idő: közép-európai

Péntek, augusztus 16. Budapest. 9.15. A rádió házitűrójának hangversenye. 12. Időjárásjelentés. 12.05. Mandits-szalón-zenekar hangversenye. 1. Strauss: Acceleration — keringő. 2. Suppé: Reggel, délben, este Wienben — megnyitó. 3. Kálmán: Cigányprimás — egyveleg. 4. Grieg: Erotik. 5. Szeretlek. 12.25. Hírek. 13. Pontos időjárásjelentés. 14.30. Hírek, élelmiszerárak. 15.45. Fulton-rendszeri képátvitel. 16.20. Lajtha Rezső felolvasása: „Az öltözködés és a di-vat történelme”. 16.45. Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírv. 17.15. Szegedi István novellái: 1. Denevér. 2. A kőteltáncos öröksége. Felolvassa a szerző. 17.45. A m. kir. 1. honvédegyal-g-ezred zenekarának hangversenye az An-golparkból. Vezényli: Fricsay Richard zenetigyi igazgató. 1. Barna: „Gól” — sportinduló. 2. Waldteufel: Spanyol ke-ringő. 3. Beethoven: Leonora. (III) ke-ringő. 4. Gounod: Abránd „A zamorai sár-c” című operából. 5. Kreisler: a) Szerelmi fájdalom; b) Szerelmi boldog-ság. 6. Strauss: Részletek a „Cigány-báró”-ból. 7. Peter: Valse caprice — xilofonszólo. 19.15. Dr. Hans Götting németnyelvű felolvasása: „Aus meinen Büchern”. 20.10. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 1. Mendelsohn: Die schöne Melusine — megnyitó. 2. Kazacsay Tibor: Max és Möríc — szimfonikus burleszk. 3. Glasunov: Keleti rapszódia. 4. Franck: Les eloides — szimfonikus költemény. 5. Rúnski-Korsakov: Capriccio spagnolo. 6. Zsolt: Satyr és Dryadok — fantasztikus scherzo. Utána kb. 21.45. Pontos időjelzés, hírek és időjárásjelentés. Majd Magyar Imre és cigányzenekarának hangv. Bécs. 20. Anzengruber: Der Meimeidbauer c. népszínművének elő-dása a Studióból. Utána este jazz-hang-versenye. Belgrád. 21.50. Rádió kvartett. Mozart Puccini műveiből. Berlin. 21.15. Négykezes zongorahangverseny. Schu-ber. Mozart, Strawinsky műveiből. Kö-nigsberg. 22.10. Táncezen. Krakko. 20.30. A varsói filharmonikusok hangversenye. Lipcse-Drezda. 20. Ballada-est, ének és zene. Chopin, Dvorák, Karl Löwa stb. műveiből. Milanó. 20.30. Szimfonikus hangverseny. Bern. 20.30. Vidám-est; vi-dám zene, paródiák, szkeccsek és rögtön-zések. 21.25. Zenekari hangverseny. Po-zsony. 19. Hangjáték közvetítés Prahá-ból. 21. Ének- és fuvolahangverseny. 22.20. Kávéházi zene. Breslau. 20.15. népszerű hangverseny, katonai fuvóá zene. Brünn. 21. Katona zene. 22.20. Kávéházi zene. Bruxelles. 17. Zenekari hangverseny. Hamburg. 21. Ariák vig-operákból. 22. Aktuálisok, hírek, sport események. 22.15. Hangverseny. Kat-towic. 20.30. Hangverseny. Kassa. 19. Közvetítés Prágából. 21. Katonazene. 22.20. Kávéházi zene. Köln. 20. Esti hangverseny. Nápoly. 20.30. Mascagni: „Amice Fritz” c. operájának közz. Prága. 21. Katonazene. Riga. 22.30. Táncezen. Torino. 20.30. Közz. Milanóból. Toulou-se. 21. Hangverseny. Berlicz, Strauss, stb. műveiből. Varsó. 20.30. Filharmonikus hangverseny. Csajkovszky, Berlicz stb. műveiből.

Szombat, augusztus 17.

Budapest. 9.15: A m. kir. 1. honvéd-gyalogezred zenekarának hangverse-nye. Vezényel: Fricsay Richárd zene-igyi igazgató. 1. Szabady: Magyar-török barátság. 2. Strauss: Falusi feo-s-kék — keringő. 3. Kéler: Magyar hang-verseny. 4. Mailhart: Remete esenge-tyűje. 5. Dvorák: Bagatellek; Klasszi-kus és bécsi nagy egyveleg. 9.30: Hi-rek. 12.05. Gramofonhangverseny: 1. Fucik: A gladiátorok bevonulása — in-duló. 2. Jurek: Deutschnmeister induló. 3. Fricsay: 1. honv. gyal. sz. induló. 4. Balázs Árpád: Valakinek muzsikál-nak; Az orvos ur tegnap vett be. 5. Mandulafa, mandulafa. 6. Spanyol sze-renád. 7. Gyergyón innen, vagy tán

azon túl. 8. Kaosóh: Tán-énekek. 9. Palotay-Bodrogy: | Szá-gadéban. 10. Bodrogy: Nem voltam én kocsmabuvó. (Magyar és cigányzeneke-ra). Nádor: A ti utóatokon fényesebb a csillag; Jó estét kívánok — csárdás. 12. Gyer: be rózsám, gyere be. 13. Roz-zant csárda; Kopogós a csiznám; Fria. 14. Anyám, anyám, idecsajm; Fria. Kondor Ernő: A vengigány — román. 16. Jacoby—Martos—Bródy: Szibill le-vele „Szibill” operettből. Kiss Lajos és cigányzenekara. 17. Marcell Meisler: Angora tangó. 18. Márkus—Garay: Ha lenne egy autom. fox-trott. 19. Zerko-vitz: Látja Katoka, dal. 20. Percy Thompson—Balázs Tibor: Csak egyen-lyen ma az anyám. 12.25: Hírek. 13: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 14.30: Hírek élelmiszerárak. 16. Pajásti László novellái: 1. A fegyene novellája. 2. A kiköleszött frakk. Felolvassa a szer-ző. 16.45: Pontos időjelzés, időjárásje-lentés, hírek. 17.10: A Kisfaludi Tár-saság irodalmi délutánja. 1. Költem-nyek. Irta és felolvassa: Radó Antal. 2. Elbeszélés. Irta és felolvassa: Lö-rinczy György. 3. Versek. Irta és fel-olvassa: Szabolcska Mihály. 18.10: Bodán Margit magyar nőtadelutánja. 1. Szent István szolgálja. 2. Magyar népbajadé és dalok. Kísér: Magyar Imre és ci-gányzenekara. 19.40. A Donokos vokál-kvartett hangversenye. 1. Bartos-Frankl Rádiófox-trott. 2. Henderson: a) Indián jovecall; b) Annen aria. 3. Ábrahám P.: a) Gramofonszám; b) Tiszelt ház. 4. Henderson: a) Hol vagy te szép if-júság; b) I nemer kmev. 5. J. Padilla: Ramona. 6. Henderson: Bostoni diák. 7. Irving Berlin: a) Alvays; b) Ice cream. 20.25: A hatos nemzetközi ví-d-pólótorna eredményei. Majd sport és ögetőverseny eredmények. 21: A salz-burgi ünnepi játékok keretében Mozart-szerenád Salzburgból. A wieni Filhar-móniai Társaság hangversenye. Vezé-nyel: dr. Bernhard Paumbartner. 22.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hí-rek. Majd Farkas Jenő és cigányzene-karának hangversenye.

Bécs. 20.15: Dézsláv dalok. 21: Mo-zart-hangverseny közvetítése Salzburg-ból. Műsor: Divertimento D-dur, Se-rnade D-dur. Berlin. 20: Vidám szombat est. Belgrád. 22.20: Jazzband. Pozsony. 19: Mandolin és gitározene, majd zene-kari hangverseny Prágából. 22.25: Jazz band. Breslau. Gramofonzene. Kato-vitz. 22.45: Táncezen. Frankfurt. 20.15: Hangverseny közz. 21: Salzburgi ünne-pi játékok közvetítése, 22: Spanyol dal-est. Kassa. 21: Közvetítés Prágából. Krakko. 21: A salzburgi ünnepi já-d-ékok közz. Mozart-hangverseny. Lipcse. 21: Közz. Salzburgból. Milanó. 20.30: Szórakoztató zene. Prága. 19.05: Man-dolin és gitárhangverseny. 20: Esti hangverseny. 22.25: Jazzband. Róma. 21: Katonazene. Stuttgart. 21: Salzburgi ünnepi játékok közz. 22: Dalest. Tori-nó. 20.50: Az „Urhatnán szolgáló” és „Susanne titka” című operák közvetíté-se. Toulouse. 21: Szimfonikus hangver-seny Berlioz, Weber, Wagner, Offen-bach műveiből. Varsó. 21: Közz. Salz-burgból. Mozart-est.

קאקורו

דיע בלאשער אים. ארמז. עמיתים
דיע פער זאמער איינען שמש משנה אונד
מער טום קליינע פאמילע ירוש טרבים
— נקדאלט — נקדאלט — נקדאלט
לע פער בעיה בעפאצונט — נקדאלט
לע פער נאמור וואדונג אונד נעבען
איינעמען.
2 אין יונגערמאן (בוחר) אום דירק טלמך
אונד חמוש אנאמער אונטער נקדאלט.
לע פער מאנאט וואנדער קאסם.
עפעקטאמען דאבען אונדע אפערטע
אן אונטערטע פארשטאנד איינזענדער
בערפענען ווערדען דיע שפענען רעפארטירט.

Nadler Benjamin
hitk. elnök, eljá.

Máramarosszigeti intelligens zsidó
nrcsalád középiskolába járó két fia- vagy
leánygyermekét teljes ellátásra elvállal. —
Cím: Freund órásziget, Sigh t.

SZERK
EJ
KIAUÓ
S
ELOFIZ
Eg
Féle
Nagy
Egy
X. évf
1929 A

Egy

Öt százal
kedett New
ezzel oly ma
esztendővel
sem Európá
verte ki a l
Egyetlen eg
Newyorkbar
nálunk tört
hoz szokott
tak volna a
sára, hiszen
is kibírtak
ban még ne
berek, mint
Romániában
yorki tözsdé
arfolamokb
tak el, amel
egy kisebb
nánál.

Talán nor
érzékenysé
lamok tözsd
lamikor. ré
szenczió sz
megfontolt
fél százalé
bat, mester
pézt és me
a váltóforgal
életet, min
ledő gazdas
akarva a ge
kilengéseire.

Az infláci
Bank a vilá
szór és egy
látat 100 sz
te és még m
nyű spekulá
rodalmi Bar
német pénz
Es ha mos
már egy egy
emelés páni
ben a konsz
részben ped
közlekedő vá
most fordítv
kamatlábeme
tása, utóre
újabb válság
jött Ameriká
utban van E

Anglia má
mokat és h
örzött arany
gulás ellen
hogy a nehé
reskedelemn
gulásával új
Franciaorszá
hullám, Néme
drágulásban
hogy az am
nem előzte h
ta meg, han
szankcionált.

Az európa
idegesen fig
ráta emelést
deral Reserv
léssel egyid
rendeletet ad
ges összszav
nánctőke új
ba és erre a
ellátja magá